

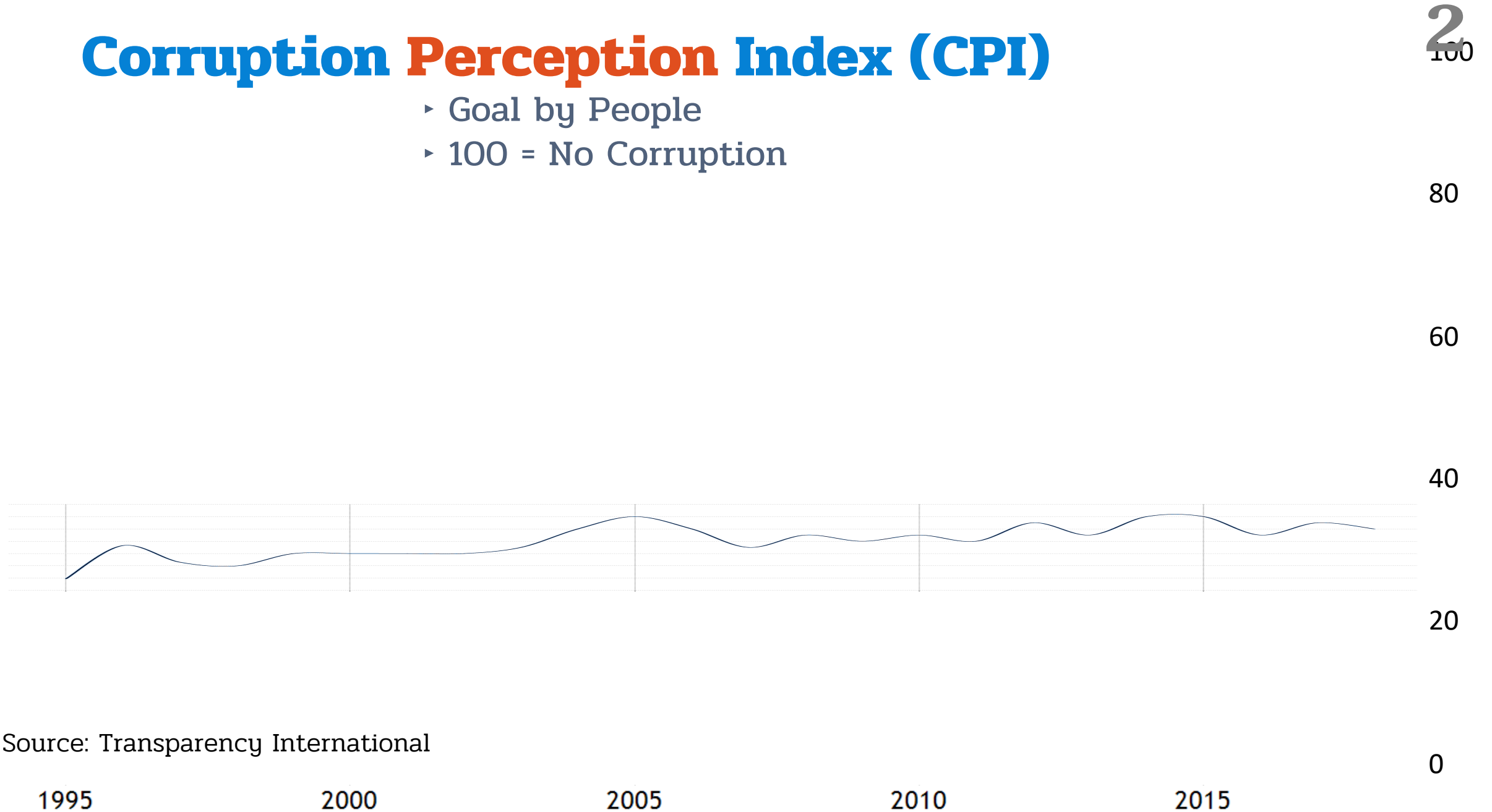
เมื่อกฎ(หมาย)ขายได้

ตลาดแข่งขันของการ**คอร์รัปชัน**ในประเทศไทย

ธานี ชัยวัฒน์ | คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Corruption Perception Index (CPI)

- Goal by People
- 100 = No Corruption

Source: Transparency International

Corruption Perception Index Rank (CPI-R)

▸ Compare with Other Countries

3

120

100

80

60

40

20

Source: Transparency International

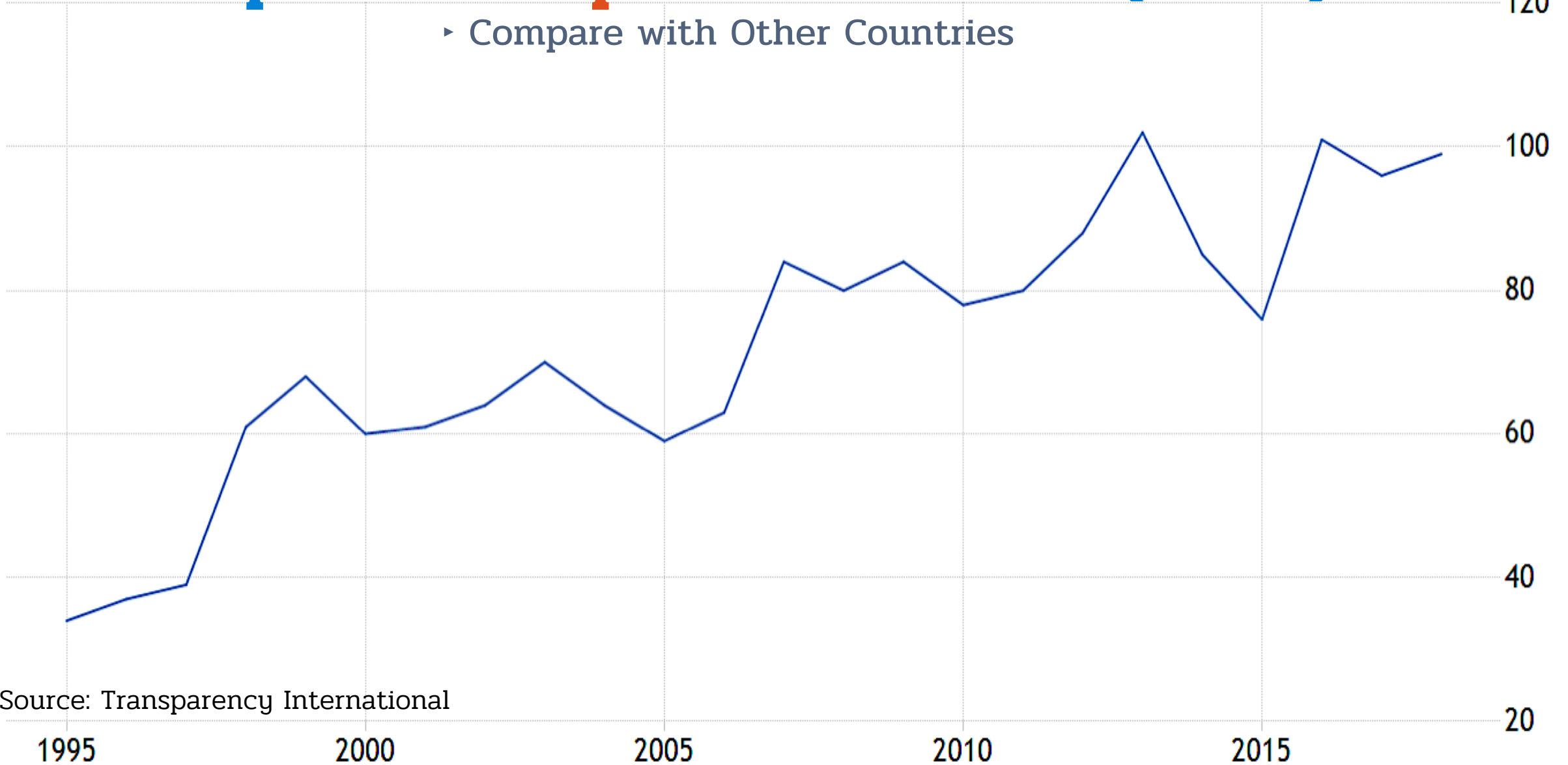
1995

2000

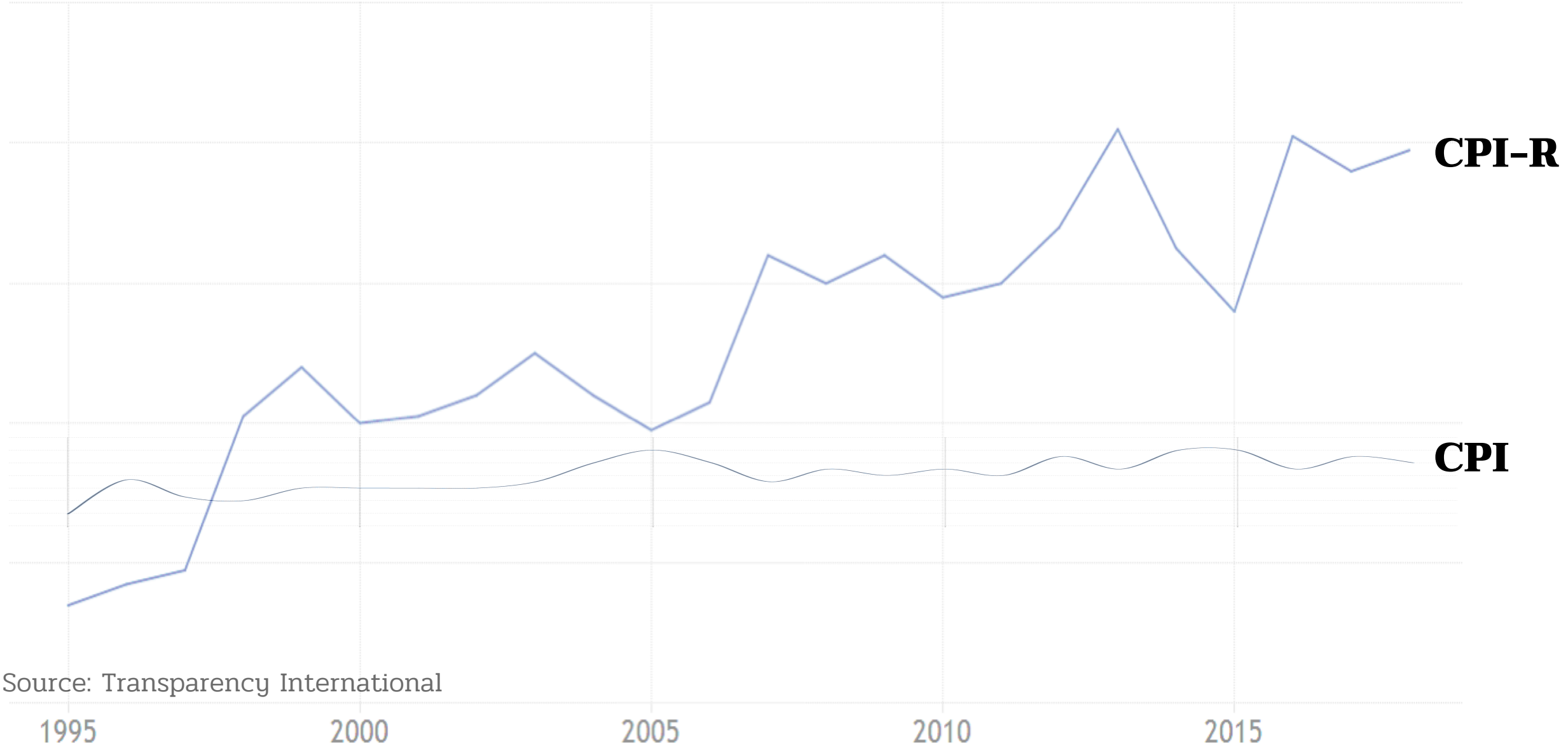
2005

2010

2015

หลายปี ผ่านไป **คอร์รัปชันไทย** "ไม่ได้แย่ลง" แต่ประเทศอื่นดีขึ้น **4**

Source: Transparency International

วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยเกิดธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน และเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ”

เป้าประสงค์

- ๑.ควบคุมและลดโอกาสการทุจริตทุกรูปแบบ
- ๒.คนไทยมีวินัยและยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต
- ๓.สังคมไทยไม่ยอมรับการทุจริตทุกรูปแบบ
- ๔.ประเทศไทยเกิดธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน และเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ

ตัวชี้วัด

๑. ระยะ ๕ ปี ประเทศไทยได้รับคะแนนการประเมินดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ไม่น้อยกว่า ๕๐ คะแนน **MALAYSIA (CPI=47)**
๒. ระยะ ๑๐ ปี ประเทศไทยได้รับคะแนนการประเมินดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ไม่น้อยกว่า ๕๕ คะแนน
๓. ระยะ ๑๕ ปี ประเทศไทยได้รับคะแนนการประเมินดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ไม่น้อยกว่า ๖๐ คะแนน
๔. ระยะ ๒๐ ปี ประเทศไทยได้รับคะแนนการประเมินดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index : CPI) ไม่น้อยกว่า ๖๕ คะแนน **TAIWAN (CPI=63)**

ต้องการใช้กรอบเศรษฐศาสตร์
เพื่อชี้ประเด็นสำคัญในตลาดคอร์รัปชันของประเทศไทย

วิธีการศึกษา

Documentary Research

จำนวน 271 ฉบับ
(2518-2562)

รวบรวมจาก (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.) (2) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคีรัฐ กระทรวงยุติธรรม รัฐสภา สถาบันประปเกล้า สำนักนายกรัฐมนตรี และองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ACT) (3) สืบค้นโดยตรงไปที่เว็บไซต์จากอินเทอร์เน็ตของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (4) โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมวิทยานิพนธ์และงานวิจัยของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย

Web Scraping / Data Crawling

Keywords: “โกง” “ทุจริต”
“คอร์รัปชัน” “ฉ้อราษฎร์บังหลวง”
และ “ราชการ” “ภาครัฐ”
“เจ้าหน้าที่” “การเมือง”

ขั้นตอนการศึกษา (1) รวบรวมโพสต์ในเว็บเพจหรือเว็บบอร์ดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันในประเทศไทย โดยใช้คำสำคัญจากการกำหนดกลุ่มคำ 2 กลุ่มคำ (Keywords) กลุ่มคำแรกคือ “โกง” “ทุจริต” “คอร์รัปชัน” “ฉ้อราษฎร์บังหลวง” และกลุ่มคำที่สองคือ “ราชการ” “ภาครัฐ” “เจ้าหน้าที่” “การเมือง” จากนั้นทำการคัดกรองโพสต์ในเว็บเพจหรือเว็บบอร์ดต่าง ๆ ที่มีอย่างน้อยคำใดคำหนึ่งในทั้ง 2 กลุ่มคำ จะทำให้ได้งานวิจัย งานเขียนและเอกสารวิชาการต่าง ๆ ทั้งหมดที่น่าจะเกี่ยวข้องกับการโกงของภาครัฐ (2) เขียนอัลกอริทึม (Algorithm) ตามวัตถุประสงค์เฉพาะที่ต้องการ เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามเงื่อนไขที่กำหนด

Survey Research with Raw Data

งานวิจัยที่สำรวจระดับชาติและ
สะท้อนคุณลักษณะประชากร

- (1) ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ (2543) สนับสนุนโดย ก.พ. สำรวจครัวเรือน 4,013 ราย
- (2) ผาสุก พงษ์ไพจิตร ยงยุทธ ไชยพงศ์ และธานี ชัยวัฒน์ (2557) สนับสนุนโดย สกว. สำรวจครัวเรือน 6,048 ราย
- (3) ธาณี ชัยวัฒน์ และคณะ (2561) สนับสนุนโดย วช. และ สกว. สัมภาษณ์บุคคล 3,980 คน
- (4) ธาณี ชัยวัฒน์ และคณะ (2562) สนับสนุนโดย ป.ป.ช. สัมภาษณ์บุคคล 1,020 คน

Corruption is defined as

“the abuse of (entrusted) power for private gain”.

= State vs Citizen

มุมมองข้ามศาสตร์ต่อคอร์รัปชัน

Politics

Law

Sociology

Economics

Neoclassical Economics
Political Economy
Institutional Economics
Behavioral Economics

- ▶ การแก้ปัญหาคอร์รัปชัน คือ ตัวชี้วัดความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์ของสังคม
- ▶ เราอาจแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ดี แต่เราแก้ปัญหาสังคมได้ดีน้อยกว่ามาก

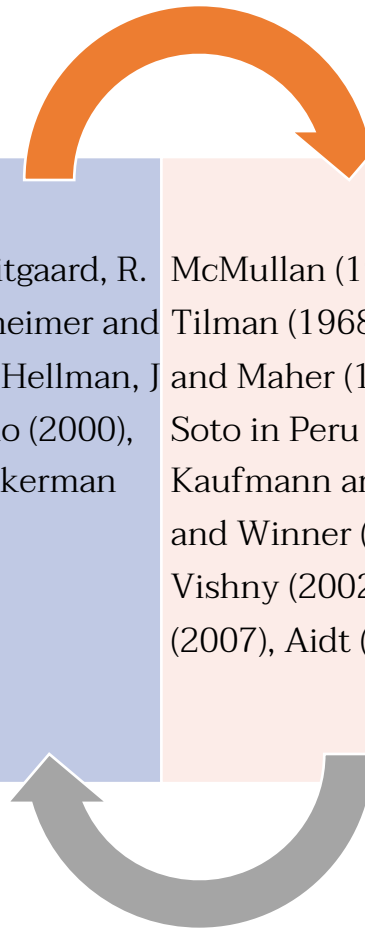
งานศึกษาเรื่องคอร์รัปชันในต่างประเทศ

DEFINITION

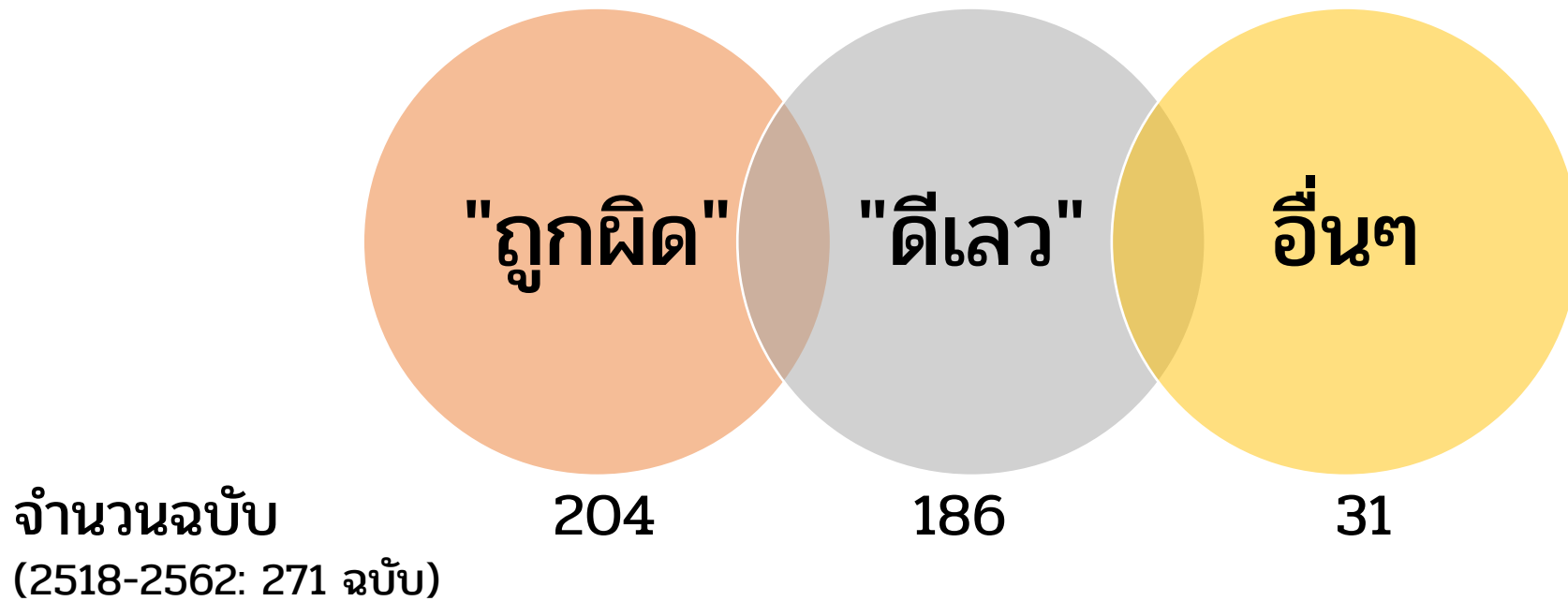
Heidenheimer, A.J. (ed.) (1970), Heidenheimer, Klitgaard, R. (1988), Johnston and Levine (eds) (1989), Heidenheimer and Johnston (1989), Evans, P. (1995), Pope, J. (2000), Hellman, J. and Jones, G. and Kaufmann, D. (2000), Khan and Jomo (2000), Johnston, M. (2002), Bukovansky (2006), Rose-Ackerman (2007), Mutebi (2008)

CAUSES AND CONSEQUENCES

McMullan (1961), Wraith and Simpkins (1963), Bayley (1966), Nye (1967), Tilman (1968), Buchanan and Tullock (1965), Krueger (1974), Lui (1985), Beck and Maher (1986), Lien (1986), Landell-Mills et al. (1989), Theobald (1990), De Soto in Peru (1990), Mauro (1995), Bardhan (1997), Tanzi and Davoodi (1998), Kaufmann and Wei (1999), Santiso (2001), Leff (2002), Kothari (2005), Egger and Winner (2005), Huntington (2002), Gupta et al. (2002), Shleifer and Vishny (2002), Reinikka and Svensson (2004), Olken (2006), Lambsdorff (2007), Aidt (2009), Olken and Pande (2011)

งานศึกษาเรื่องคอร์รัปชันในประเทศไทย

รวบรวมจาก (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (2) หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคีรัฐ กระทรวงยุติธรรม รัฐสภา สถาบันประปวกเกล้า สำนักงานนายกรัฐมนตรี และองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ACT) (3) สืบค้นโดยตรงไปที่เว็บไซต์จากอินเทอร์เน็ตของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (4) โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมวิทยานิพนธ์และงานวิจัยของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศไทย

Corruption Activities based on CPI

Bribery
Fraud

การจ่ายสินบน

Budget
Misallocation

การยกยอกงบประมาณ

Power
Distortion

การใช้อำนาจบิดเบือน

Asset
Misappropriation

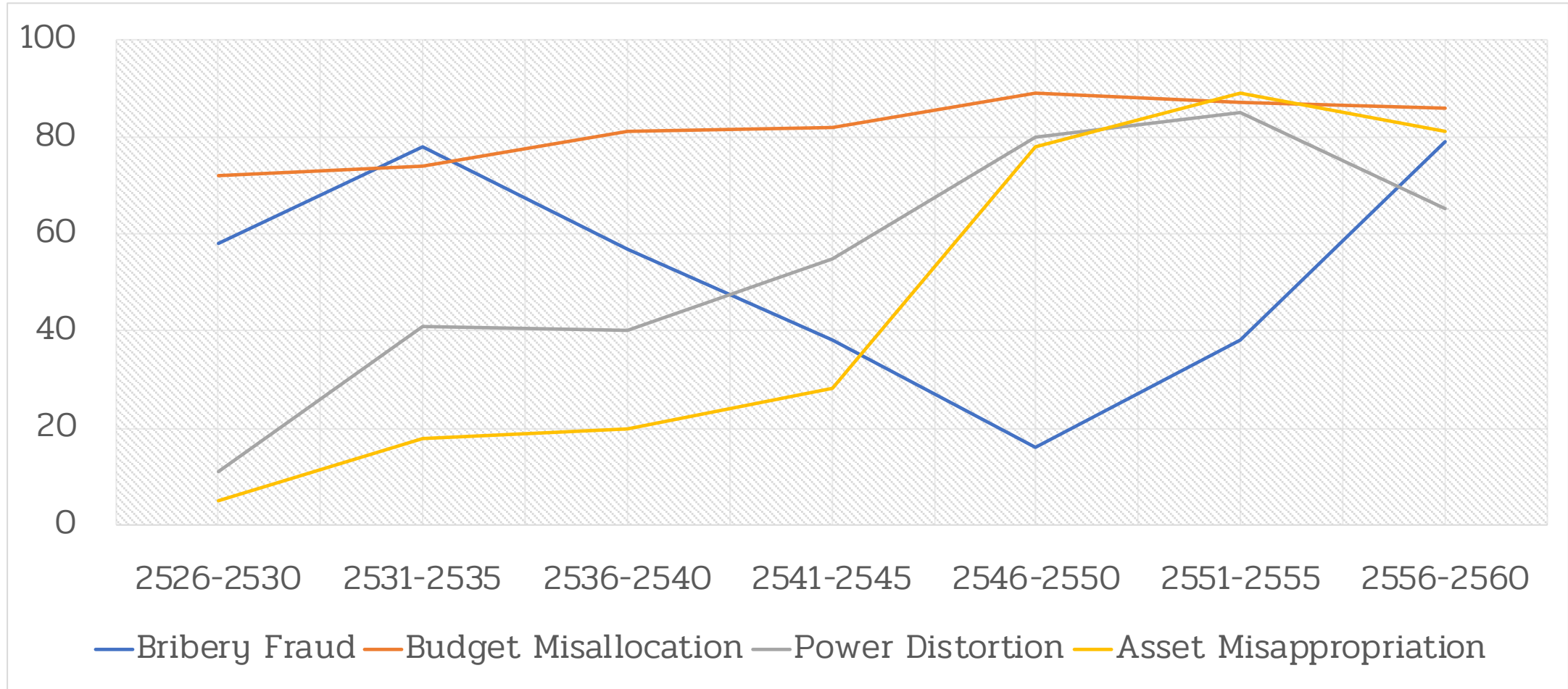
การใช้สินทรัพย์ราชการ
เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

ที่มา: Transparency International การจัด 4 กลุ่มมาจากการพิจารณาแนวทางคำถามของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณ CPI ในปี พ.ศ. 2559 หรือปี 2016 ทั้ง 13 แหล่ง ได้แก่ 1. African Development Bank Governance Ratings 2015 2. Bertelsmann Foundation Sustainable Governance Indicators 2016 3. Bertelsmann Foundation Transformation Index 2016 4. Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings 2016 5. Freedom House Nations in Transit 2016 6. Global Insight Country Risk Ratings 2015 7. IMD World Competitiveness Yearbook 2016 8. Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence 2016 9. Political Risk Services International Country Risk Guide 2016 10. World Bank - Country Policy and Institutional Assessment 2015 11. World Economic Forum Executive Opinion Survey (EOS) 2016 12. World Justice Project Rule of Law Index 2016 13. Varieties of Democracy (VDEM) Project 2016 (ธานี ชัยวัฒน์ และคณะ (2562))

พลวัตของความสนใจเรื่องคอร์รัปชันในสังคมไทย¹³

สัดส่วนของคำที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันแต่ละประเภทต่อจำนวนข่าวเรื่องการโกงของภาครัฐทั้งหมด

(หน่วย: ร้อยละ)

ที่มา: ช่วงปี 2526-2530 2531-2535 2536-2540 มาจากฐานข้อมูล IQ News Clip และช่วงปี 2541-2545 2546-2550 2551-2555 2556-2560 มาจากการข้อมูลในอินเทอร์เน็ต

Recall that

Anti-corruption Activities t = Corruption Activities $t-1$

Stylized Fact

1. คอร์รัปชันมีผลวัตร และการแก้ปัญหาคอร์รัปชันกำลังตามหลัง

Economics of Corruption

Size | Multiplier | Hidden Cost

Size of Corruption (1)

Bribery Fraud

	2557	2542
สัดส่วนของครัวเรือนที่ถูกเรียก สินบน	4.8	10
มูลค่าสินบนที่ต้องจ่ายต่อครัวเรือน (บาท)	5,016	9,722
มูลค่าสินบนรวมที่มีการจ่าย (ล้านบาท)	4,944	15,400

Size of Corruption (2)

Budget Misallocation

	2557	2542
(1) จำนวนข่าวที่มีการระบุตัวเลขร้อยละของการยกยอกงบประมาณ (ในช่วง 3 ปี) (ครั้ง)	79	46
(2) ค่าเฉลี่ยร้อยละของการยกยอกงบประมาณ (Mean) (ร้อยละต่องบประมาณ)	32	21
(3) ค่ามัธยฐาน (Median) (ร้อยละต่องบประมาณ)	30	20
(4) ควอไทล์ที่สามของร้อยละของการยกยอกงบประมาณ (Q3) (ร้อยละต่องบประมาณ)	40	25
(5) ควอไทล์ที่หนึ่งของร้อยละของการยกยอกงบประมาณ (Q1) (ร้อยละต่องบประมาณ)	20	12
(6) มูลค่ารายจ่ายลงทุนภาครัฐต่อปี (ล้านบาท)*	186,437.95	91,904.66
(7) [= (2)x(6)] มูลค่างบประมาณที่ถูกยกยอกต่อปี (ประมาณการ) (ล้านบาท)	59,660.14	19,299.98

Size of Corruption (3)

Bribery Fraud + Budget Misallocation + Power Distortion + Asset Misappropriation

16	Corruption	64,604	Corruption	34,700
----	------------	--------	------------	--------

ที่มา: ตารางสถิติบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจากการคำนวณ หมายเหตุ: ข้อมูลของคอร์รัปชันอาจนับซ้ำกับข้อมูลในสาขาการผลิตอื่น เนื่องจากเป็นสาขาที่มีมูลค่าแทรกอยู่ในสาขาการผลิตอื่น และไม่นับรวมการจ่ายสินบนโครงการขนาดใหญ่ที่อยู่นอกรอบการรับเงินงบประมาณจากการให้สัมปทาน

Size of Corruption (3)

Bribery Fraud + Budget Misallocation + Power Distortion + Asset Misappropriation

	2557		2542	
	สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)	สาขาการผลิต	มูลค่า (ล้านบาท)
1	Food products	532,958	Food products	192,467
2	Computer and electronics	367,282	Beverages	138,862
	...			
14	Other transport equipment	90,633	Motor vehicles	42,738
15	Wearing apparel	78,951	Leather and related products	35,816
16	Corruption	64,604	Corruption	34,700
17	Basic metals	60,793	Tobacco products	32,036
18	Tobacco products	56,424	Paper and paper products	31,795
	...			

ที่มา: ตารางสถิติบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจากการคำนวณ หมายเหตุ: ข้อมูลของคอร์รัปชันอาจนับซ้ำกับข้อมูลในสาขาการผลิตอื่น เนื่องจากเป็นสาขาที่มีมูลค่าแทรกอยู่ในสาขาการผลิตอื่น และไม่นับรวมการจ่ายสินบนโครงการขนาดใหญ่ที่อยู่นอกรอบการรับเงินงบประมาณจากการให้สัมปทาน

Size of Corruption (4)

Bribery Fraud + Budget Misallocation + Power Distortion + Asset Misappropriation

2557		
	จังหวัด	มูลค่า (ล้านบาท)
1	0701 BANGKOK METROPOLIS	5,022,016.31
2	0403 RAYONG	984,980.32
	...	
42	0504 PHETCHABURI	68,488.57
43	0202 LAMPANG	68,199.16
	Corruption	64,604.44
44	0110 CHAIYAPHUM	60,087.19
45	0116 MAHA SARAKHAM	56,002.22
	...	

ที่มา: ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และจากการคำนวณ หมายเหตุ: ข้อมูลของคอร์รัปชันอาจนับซ้ำกับข้อมูลใน GPP เนื่องจากเป็นสาขาที่มีมูลค่าแทรกอยู่ในสาขาการผลิตอื่น และไม่นับรวมการจ่ายสินบนโครงการขนาดใหญ่ที่อยู่นอกกรอบการรับเงินงบประมาณจากการให้สัมปทาน

Multiplier of Corruption

Mauro (1995) ใช้ 2SLS พบว่า หากค่า CPI เพิ่มขึ้น 1 หน่วย อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ จะสูงขึ้นร้อยละ 0.08 ต่อปี

มูลค่าทางเศรษฐกิจในปี 2557 เท่ากับ 13,230,303 ล้านบาท อัตราการเติบโตร้อยละ 0.08
เท่ากับ $13,230,303 \times 0.08 / 100 = 10,584.24$ ล้านบาท

ค่า CPI ในปี 2557 ของไทยอยู่ที่ 38 คะแนน และมูลค่าการคอร์รัปชันอยู่ที่ 64,604.14 ล้านบาท
ดังนั้น ค่า CPI 1 คะแนน น่าจะมีมูลค่าการคอร์รัปชันของไทยอยู่ที่ $64,604.14 / 38 = 1,700.11$ ล้านบาท

ค่าตัวทวี (Multiplier) ของสาขาคอร์รัปชันของไทย จะเท่ากับ $10,584.24 / 1,700.11 = 6.23$ เท่า

- Why?
1. Underestimate corruption value
  2. Economic Leakage (reduce C + I + G multipliers)
  3. Use for "transfer waiting" | "unproductive collection" | "consuming abroad"

Hidden Cost of Corruption

องค์กร	งบประมาณ (ล้านบาท)
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)	1,320.5
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.)	272.0
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)	270.7
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (ส.ต.ง.)	1,651.7

- + (1) Internalized Hidden Cost เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบของกระทรวงต่าง ๆ
- (2) Private Cost of Anticorruption เช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน หรือองค์กร NGOs ต่าง ๆ
- (3) Social Cost เช่น ความเหลื่อมล้ำ ความไม่ยุติธรรม
- (4) Bureaucratic Transaction Cost เช่น การออกกฎระเบียบที่เคร่งครัดและซับซ้อนเป็นจำนวนมาก

Stylized Fact

1. คอร์รัปชันมีพลวัตร และการแก้ปัญหาคอร์รัปชันกำลังตามหลัง
2. คอร์รัปชันมีมูลค่า 6.5 หมื่นล้านบาท และมีค่าตัวทวิ 6 เท่า

Debates on Economics of Corruption

Economic View of Corruption

- การคอร์รัปชัน เป็นบริการประเภทหนึ่ง
- โดยมีหน้าที่เป็นตัวกลาง (Middleman) ของการติดต่อระหว่างภาครัฐกับเอกชนหรือประชาชน และ
- ทำกำไรจากการซื้อขายกฎหมาย กฏระเบียบ และสิทธิประโยชน์บางประเภทของรัฐ ลดต้นทุนธุรกรรมการติดต่อกับภาครัฐ หรืออำนวยความสะดวกสบายในการประสานงานกับภาครัฐ
- หลายครั้งตัวกลางเหล่านี้ก็เป็นตัวแทน (Broker) ซื้อขายกฎหมาย กฏระเบียบ และสิทธิประโยชน์ของภาครัฐเสียเอง

Market Economics

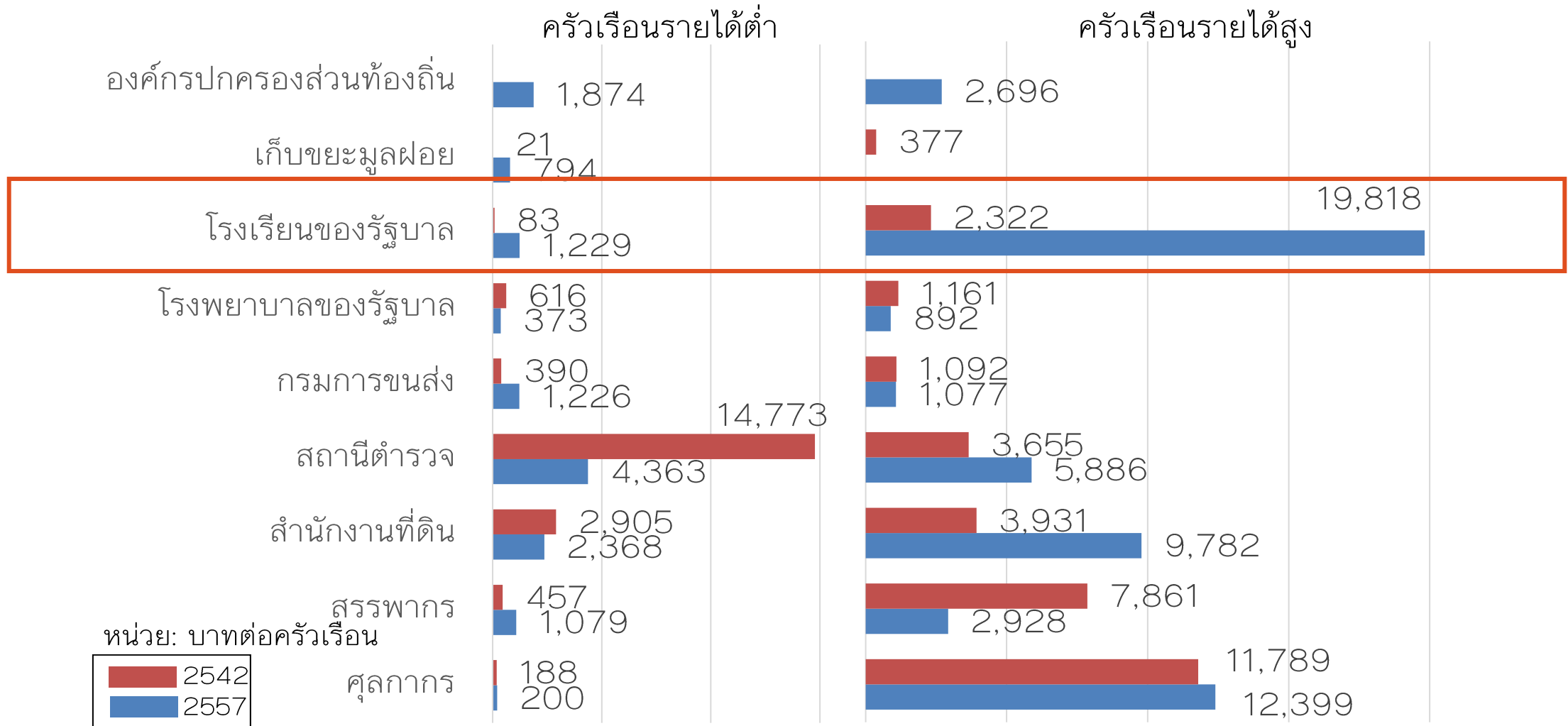
- กฎ รวมไปถึงระเบียบ กติกา และนโยบายต่าง ๆ ในสังคมเป็นสินค้าที่สามารถซื้อขายได้ในตลาด (Rule for Sale)
- แต่ภาครัฐไปกำหนดให้ปริมาณที่แต่ละคนได้รับมีจำกัด และราคาที่ต้องจ่ายคงที่ ทั้งที่ความเต็มใจจ่าย (Willingness to Pay) และความต้องการของแต่ละคนไม่เท่ากัน
- ผลก็คือ การคอร์รัปชันเป็นตลาดมืดของตลาดที่ซื้อขายกฎเกณฑ์ (Black Market of Rule Market)
- ข้อเสนอแนะของกลุ่มนี้คือ สนับสนุนการสร้างตลาดแข่งขันเสรีของกฎเกณฑ์และนโยบาย เช่น การวิ่งเต้น (Lobbying)
- ต้องเป็นกิจกรรมที่ถูกลงโทษและต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อให้ประชาชน (Voter) ตระหนักถึงมูลค่าที่ภาครัฐได้รับ และผลกระทบต่อสังคมของกฎเกณฑ์หรือนโยบายที่มีการวิ่งเต้นด้วย
- ดังนั้น พรรคการเมืองต้อง Maximize lobbying benefits under re-election probability
- มักตีกรอบการสนับสนุนอยู่ในกลุ่มกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจเป็นหลัก เช่น กฎเกณฑ์การรับแรงงานต่างด้าว หรือกฎเกณฑ์การให้เงินสนับสนุนผู้อพยพ เป็นต้น

Institutional Economics

- การออกกฎเกณฑ์หรือการดำเนินนโยบายของภาครัฐไม่ใช่สินค้า แต่เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตของปัจเจกบุคคล (Fundamental)
- นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มนี้มองกฎเกณฑ์หรือนโยบายของรัฐเป็นสิทธิ (Rights) ที่เท่าเทียมกันที่ปัจเจกบุคคลทุกคนพึงได้รับอย่างเสมอภาค และสิทธิเหล่านี้เองคือโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ในการดำรงชีวิตของปัจเจกบุคคลแต่ละคน
- การคอร์รัปชันเป็นผลผลิตมาจากโครงสร้างพื้นฐานทำงานได้อย่างไม่เท่าเทียม การกระจายทรัพยากรทางนโยบายก็จะมีประสิทธิภาพ สังคมจะเกิดความขัดแย้ง สุดท้ายประชาชนก็ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถาบันร่วมกัน การคอร์รัปชันก็จะดำรงอยู่ได้
- ข้อเสนอแนะของกลุ่มนี้มีเป้าหมายในการสนับสนุนให้เกิดสถาบันที่มีส่วนร่วม (Inclusive Institution) โดยจะเกิดขึ้นได้ เมื่อประชาชนทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน
- คนในสังคมจะยินดีเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบ สร้าง และปฏิบัติตามข้อกำหนด (Rule of the Game) ของสถาบันร่วมกัน สุดท้าย การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะดีขึ้นในระยะยาว
- นักเศรษฐศาสตร์กลุ่มนี้สนับสนุนประชาธิปไตยที่ดี (Good Democracy)

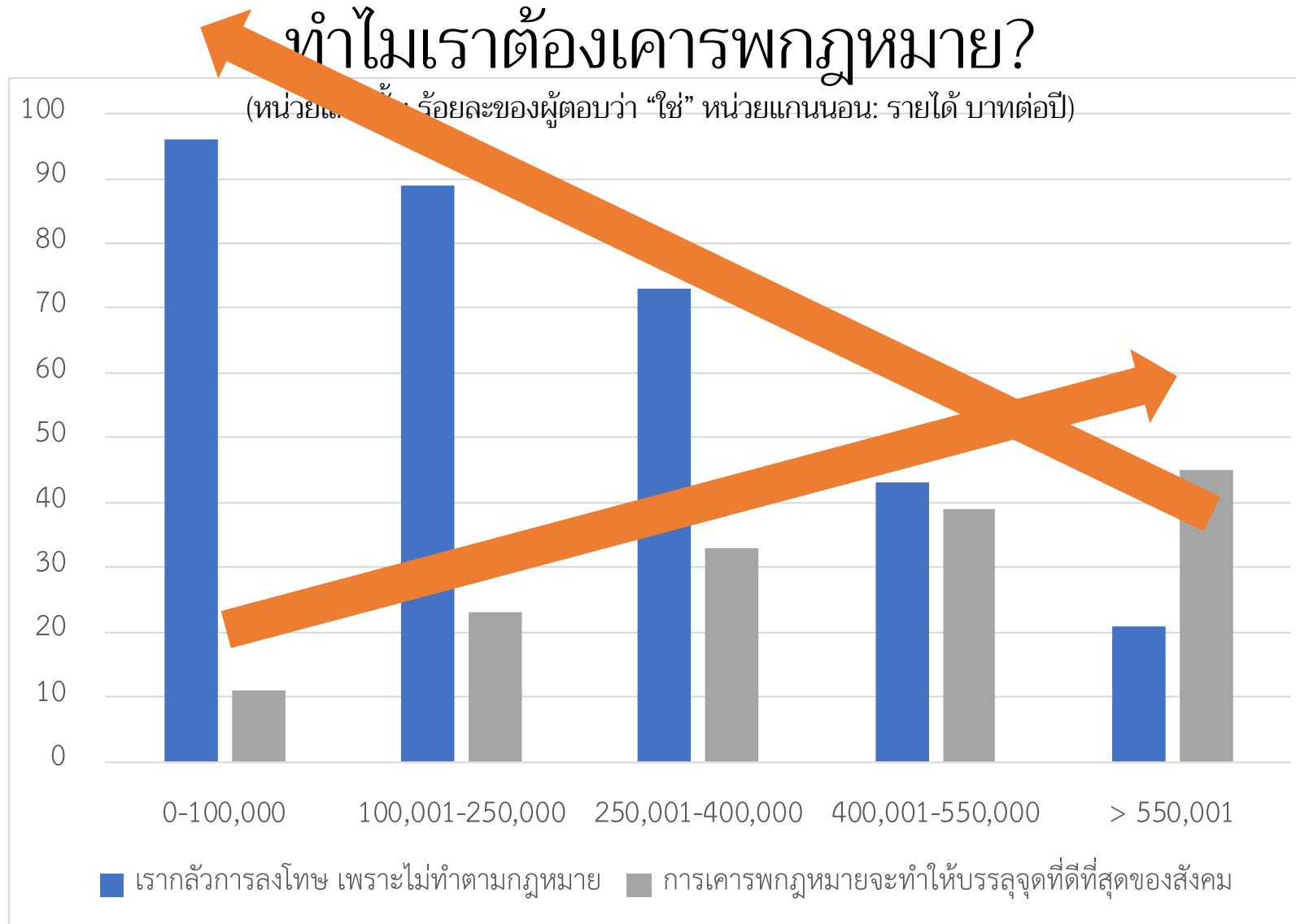
Example of Economic Debates

มูลค่าสินบนเฉลี่ยที่ครัวเรือนถูกเรียกเก็บในปีที่ผ่านมาแยกตามรายได้ของครัวเรือน

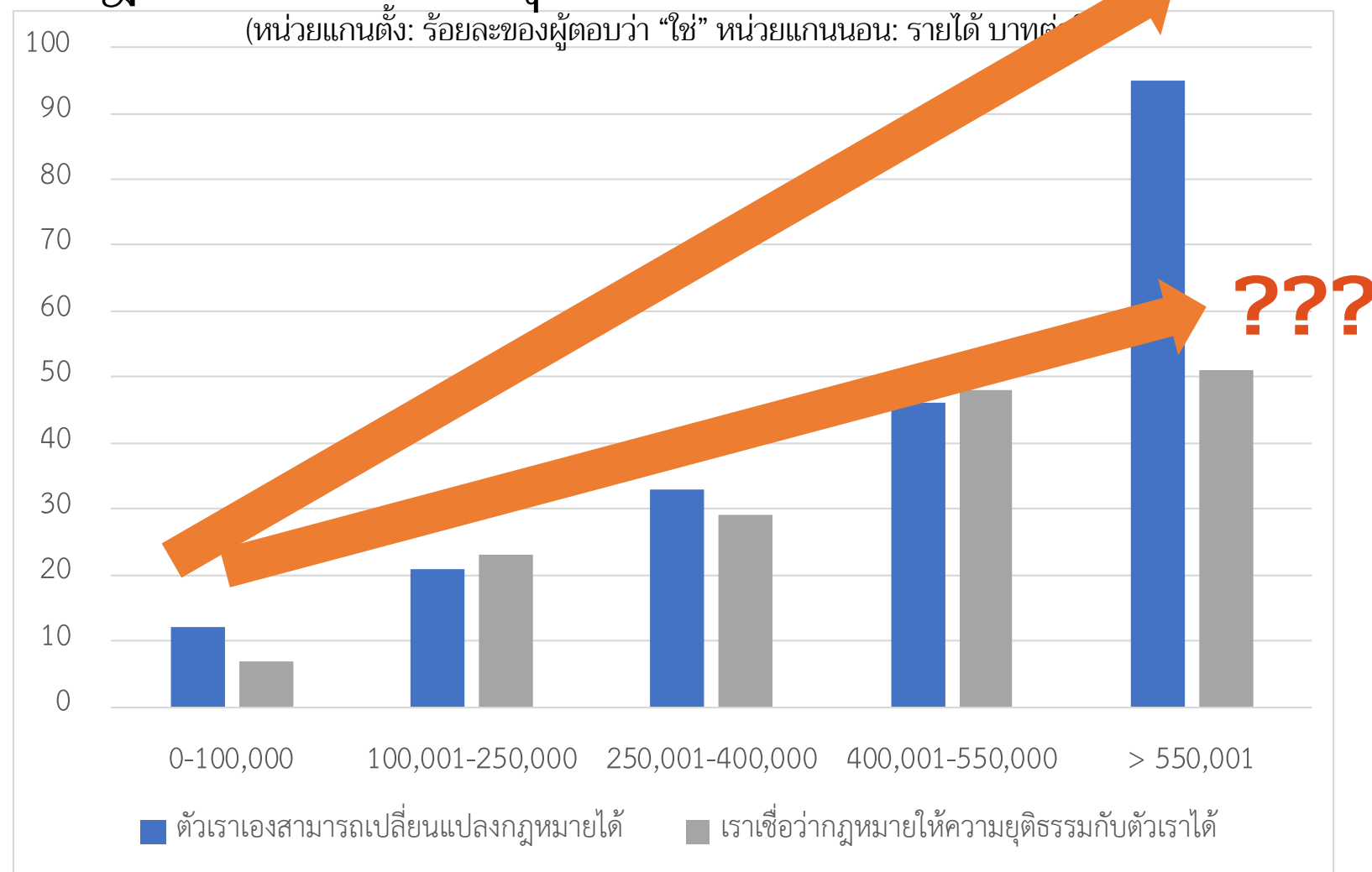
Thailand's Corruption Innovation

Culture of Lawfulness

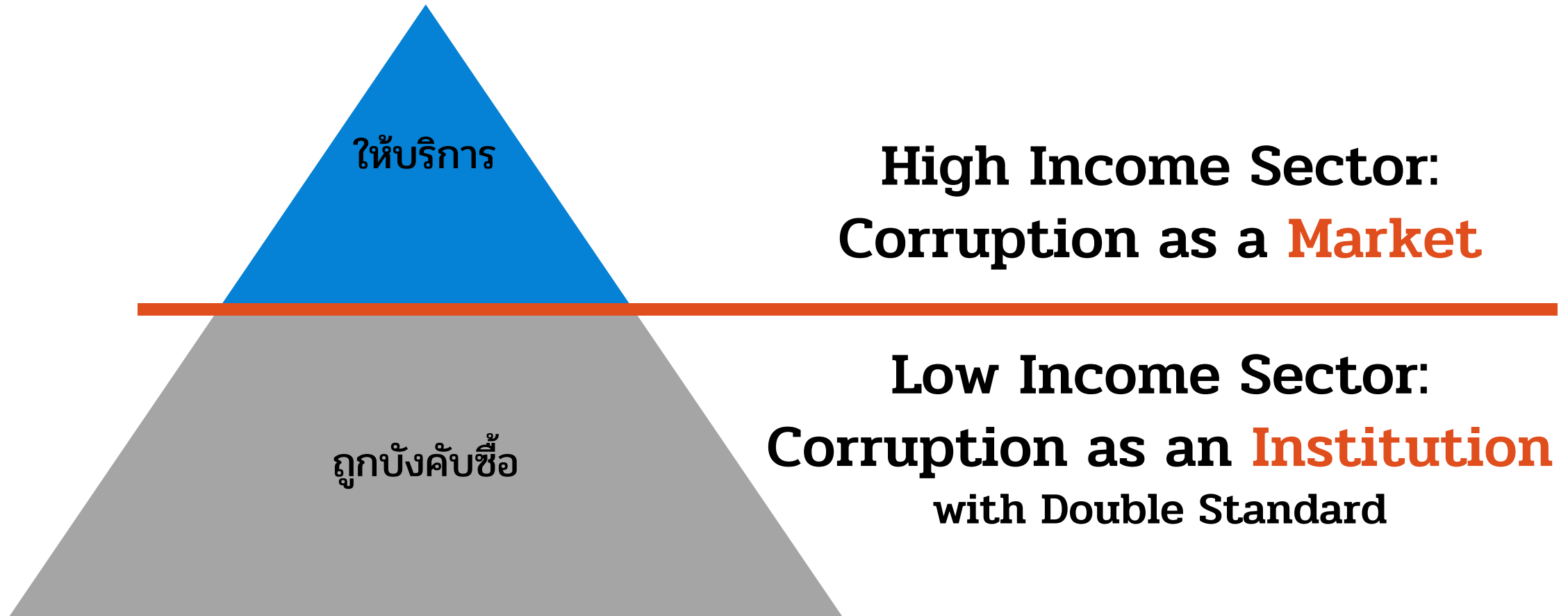

Trust of Law

“กฎหมายให้ความยุติธรรมกับตัวท่านได้หรือไม่?”

Corruption Market Segmentation

Stylized Fact

1. คอร์รัปชันมีพลวัต และการแก้ปัญหาคอร์รัปชันกำลังตามหลัง
2. คอร์รัปชันมีมูลค่า 6.5 หมื่นล้านบาท และมีค่าตัวทวี 6 เท่า
3. นวัตกรรมของประเทศไทย คือ สามารถแบ่งตลาดเป็น 2 ส่วน ส่วนบนซื้อขายกฎหมายได้ และส่วนล่างต้องทำตามสถาบันทางกฎหมาย (Merger of Vertical and Horizontal Inequalities)

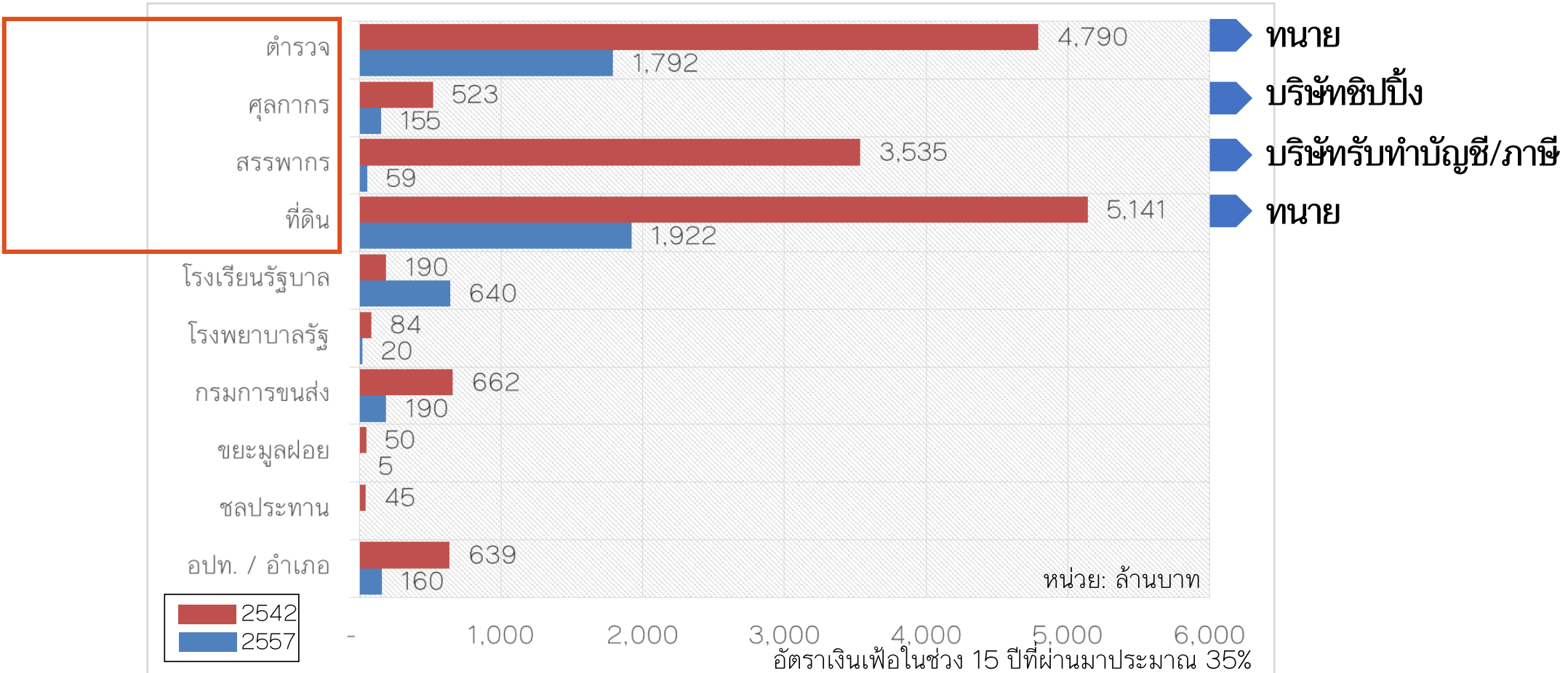
Corruption Market for High Income Sector

ตลาดคอร์รัปชันทำงานอย่างไร?

Privatization (1)

“ท่านไปติดต่อที่ไหน หากไม่ใช้การติดต่อโดยตรงกับหน่วยงานนั้น ๆ หรือหากมีปัญหา กับหน่วยงานนั้น ๆ ท่านปรึกษาใคร?”

มูลค่าของเงินสินบนที่ถูกเรียกเก็บ จำแนกตามหน่วยงาน

ที่มา: มูลค่าสินบนจากผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ (2543) และ ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ (2557) และคำถามจากธานี ชัยวัฒน์ และคณะ (2562)

Privatization (2)

จำนวนเพจที่รับจ้างทำหน้าที่ตัวกลางในการบริหารจัดการการติดต่อภาครัฐ

หน่วยงาน ภาครัฐ*	หน่วยงานเอกชน ที่ทำหน้าที่ตัวกลาง**	คำค้นหา (Search)	2557 (เพจ)	2543 (เพจ)
ตำรวจ	ทนาย	รับปรึกษาคดีความต่าง ๆ	143,533	231
ศุลกากร	บริษัทชิปปิง	รับปรึกษาเรื่องพิธีการศุลกากร	26,933	24
สรรพากร	บริษัทรับทำบัญชี/ภาษี	รับปรึกษาเรื่องภาษี	73,443	35
ที่ดิน	ทนาย	รับปรึกษาปัญหาที่ดิน	353,117	193

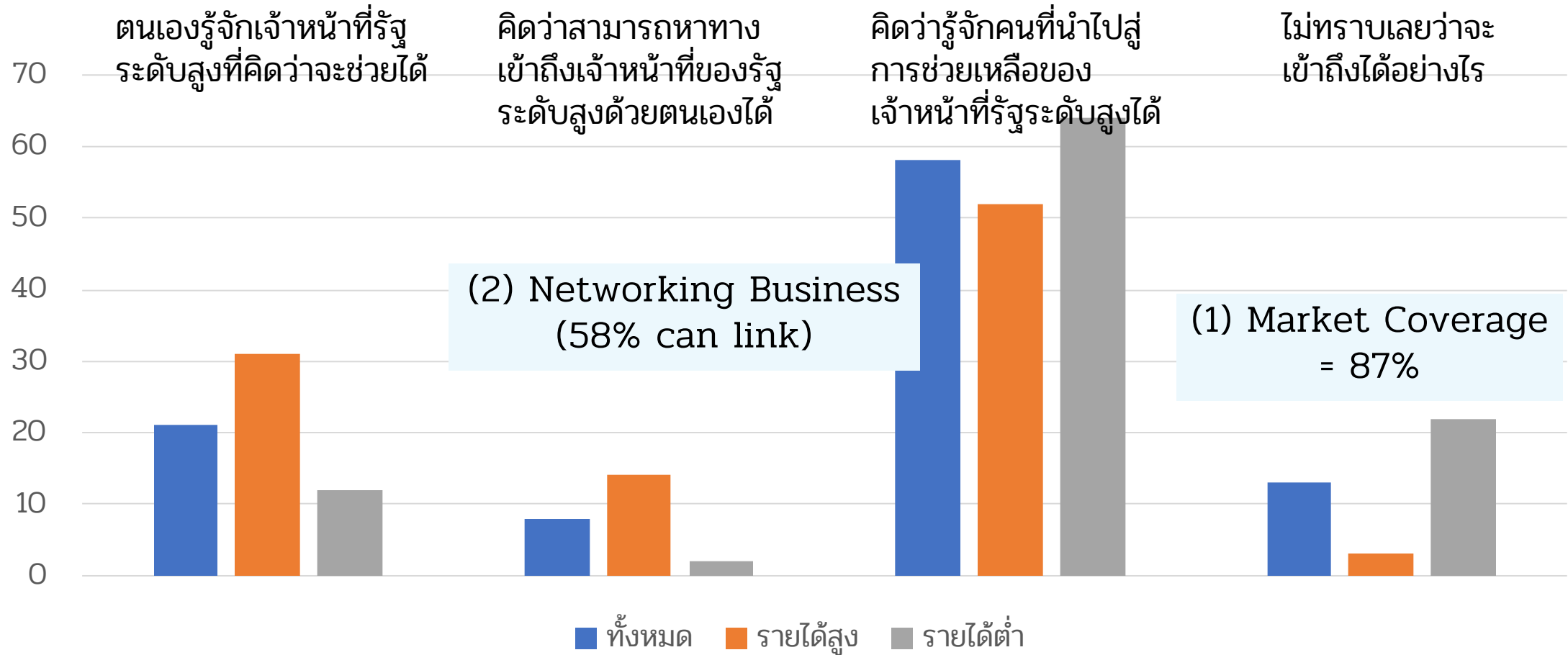
- ▶ การคอร์รัปชันไม่เกิดโดยตรงระหว่างประชาชนกับภาครัฐ แต่จะเป็นความสัมพันธ์ทางอ้อมผ่านตัวกลาง (Middleman)
  - > Asymmetric Information Problem
    - > ประชาชนไม่ได้จ่ายเงินสินบนโดยตรง
    - > ข้าราชการรับเงินจากคนไม่ก็คน
- ▶ ประชาชนสามารถหาข้อมูลตัวกลางได้ทั่วไปจากอินเทอร์เน็ต > ตลาดนี้น่าจะมีการแข่งขันที่สูง เพราะตัวกลางจำนวนมาก และมีต้นทุนการเปลี่ยนผู้ให้บริการที่ต่ำ (Switching Cost)
- ▶ กระบวนการนี้เป็นความร่วมมือกันระหว่างรัฐกับนายทุนภายใต้ระบอบทุนนิยม

ที่มา: * หน่วยงานภาครัฐที่มีการรับสินบนสูง จาก ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ (2557) และ ** จาก ธาณี ชัยวัฒน์ และคณะ (2562)

หมายเหตุ: ข้อมูลที่ได้มีความสอดคล้องในเชิงลำดับกับจำนวน search results ของ google.com

Business Model (1)

”เมื่อคุณคิดว่าคุณต้องการความช่วยเหลือในการติดต่อกับภาครัฐเป็นพิเศษ เช่น ต้องการการอำนวยความสะดวก / ต้องการได้รับความเกรงใจ และคุณพร้อมจะมีคำตอบให้ คุณสามารถทำอะไรได้บ้างต่อไปนี้?”

Business Model (2)

38

“ถ้าหน่วยงานที่ท่านทำงานอยู่ เป็นบริษัทที่ทำกำไรได้ 100 บาท ท่านคิดว่าจะแบ่งปันผลกำไรนี้อย่างไรจึงจะเหมาะสม?”

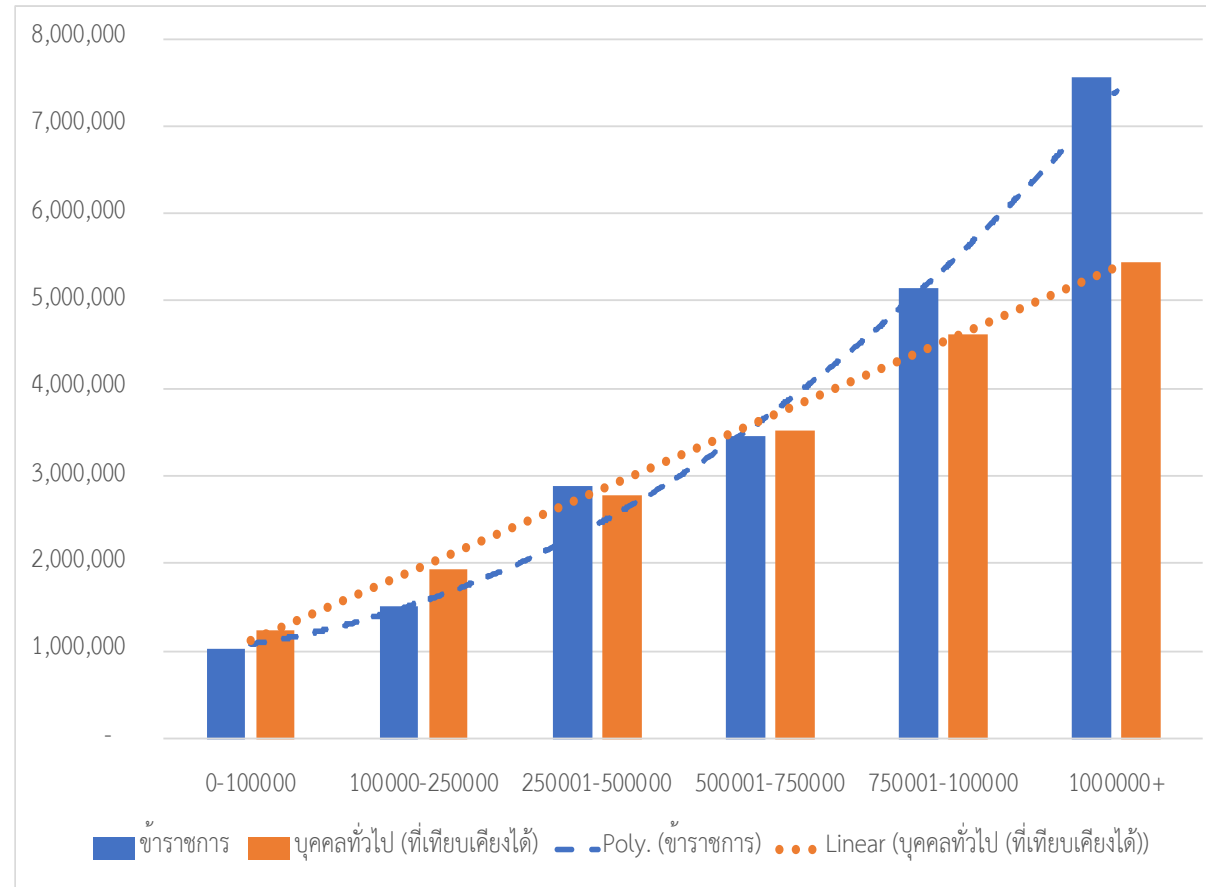
หัวหน้างานที่มีตำแหน่งที่สูงกว่าท่าน 2 ชั้น = ผู้จัดการ 44.6%

หัวหน้างานที่มีตำแหน่งที่สูงกว่าท่าน 1 ชั้น = รองผู้จัดการ 23.1%

ตัวท่านเอง = พนักงานบริษัท 25.6%

ลูกน้องที่ต่ำกว่าท่าน 1 ชั้น = ทีมงานของท่าน 6.7%

การสะสมทุนของครัวเรือนข้าราชการ
และครัวเรือนที่ไม่ใช่ข้าราชการในปี 2557
(หน่วยแกนตั้ง: สินทรัพย์ของครัวเรือน บาท หน่วยแกนนอน: รายได้ บาทต่อปี)

► ธุรกิจคอร์ปชั่น เป็น ธุรกิจ MLM (Multi-level Marketing) ที่มีแรงจูงใจให้หัวหน้าขายทีมออกไปเรื่อยๆ

Customer Satisfaction (1)

สาเหตุของการจ่ายสินบน (หน่วย: ร้อยละ)   ความคาดหวังต่อผลลัพธ์จากการจ่ายเงินคอร์รัปชัน   ความพึงพอใจจากใช้บริการคอร์รัปชัน

	2557	2542
รู้สึกว่าถูกเรียก / ถูกบังคับ	8	60
เพื่อเป็นสินน้ำใจให้เจ้าหน้าที่	14	24
เพื่อประหยัดเวลา	34	7
เพื่อลดความยุ่งยาก	36	7
อื่น ๆ	8	2
	100	100

	ร้อยละ
คาดหวังผลลัพธ์สูงมาก	52
คาดหวังผลลัพธ์สูง	33
คาดหวังผลลัพธ์กลาง ๆ	13
คาดหวังผลลัพธ์ต่ำ	2
ไม่คาดหวังผลลัพธ์	0
	100

	ร้อยละ
พึงพอใจมาก	33
พึงพอใจ	41
เฉย ๆ	6
ไม่พึงพอใจ	12
ไม่พึงพอใจมาก	8
	100

- ▶ ประสิทธิภาพในการให้บริการของธุรกิจคอร์รัปชันอยู่ในระดับดีถึงดีมาก

Customer Satisfaction (2)

“หน่วยงานที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการร้องเรียน เมื่อการคอร์รัปชันไม่เป็นไปตามคาดหวัง”

	ร้อยละ
สื่อมวลชน	71
ป.ป.ช. / ป.ป.ท.	62
เว็บไซต์ / เฟซบุ๊ก	52
ตำรวจ	14
ส.ส. / ส.ว.	8
ไม่ทำอะไร	19

- ▶ บริการคอร์รัปชันเป็น Credence Goods
- ▶ โดยปกติ สินค้าประเภทนี้จะมีกลไกตลาดเป็นตัวกำกับคุณภาพ
- ▶ แต่ตลาดบริการคอร์รัปชัน องค์กรสื่อมวลชน และ ป.ป.ช./ป.ป.ท. ได้กลายเป็นองค์กรคุ้มครองผู้บริโภคที่กำกับดูแลคุณภาพของบริการการคอร์รัปชันแทนตลาด

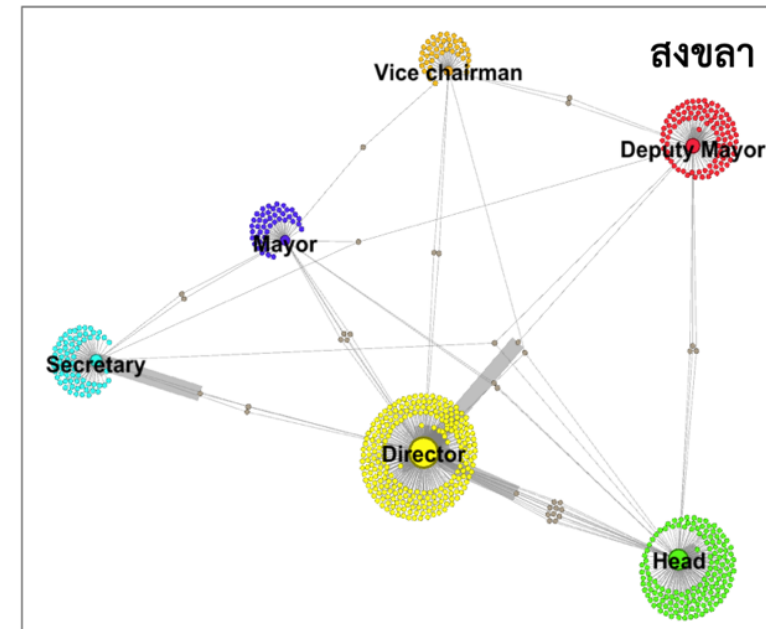
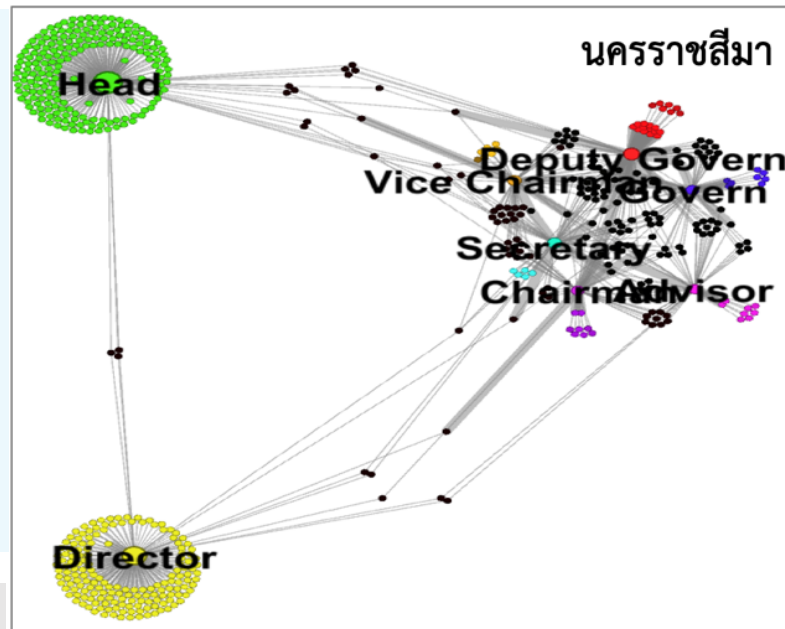
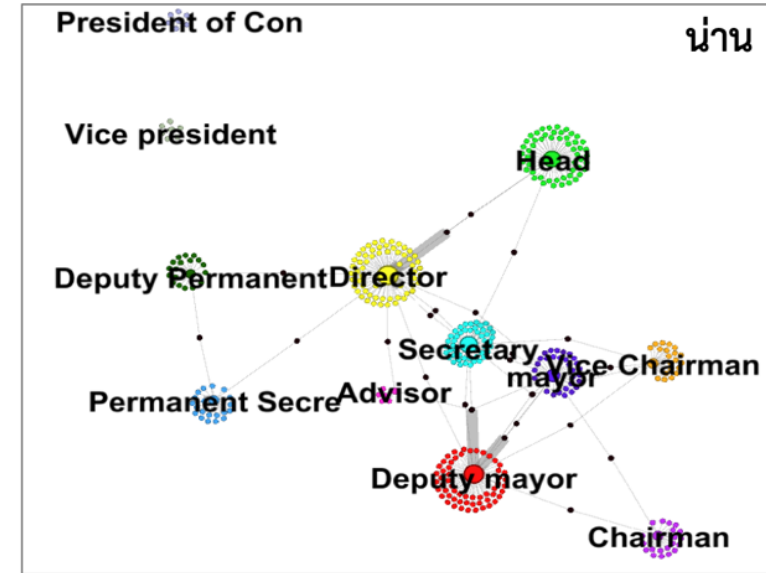
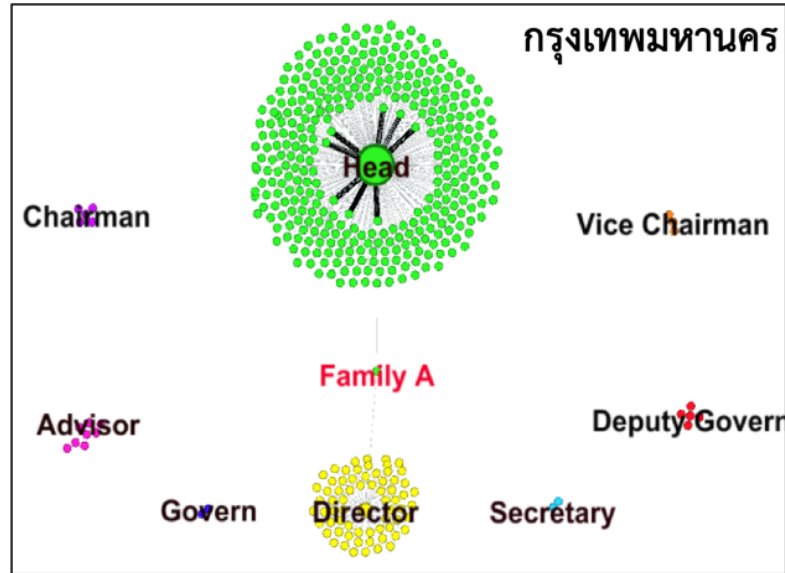

Integration (1) – Horizontal Integration 41

เครือข่ายของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงของหน่วยงานต่าง ๆ ในแต่ละจังหวัดโดยใช้นามสกุลเดียวกัน กับนักการเมือง หรือนามสกุลเดียวกัน กับคู่สมรสของนักการเมือง

ข่าวโคราช

- ฝ่าฝืน กม.ฮั่ว! 'สตง.'สั่ง อบจ. โคราช ระงับตั้งงบ 5 แสนขาดคล่องร้อยละ - หจก.เบี่ยงงานขอคืนเงิน (08 กรกฎาคม 2559)
- พลิกปม หจก.สามภากาพี ขापระจํารับงานชอยงบ 5 แสน ขุดลอกคลอง อบจ.โคราช -รายได้เฉียดร้อยละ. (18 มิถุนายน 2561)
- เปิด 11 ผู้รับเหมา ขุดคลอง-ซ่อมถนน อบจ. นครราชสีมา 49 โครงการ ก่อนโดนจว. สั่งระงับของใหม่ (17 มิถุนายน 2561)

Integration (2) – Vertical Integration

“เมื่อคุณคิดว่าคุณต้องการความช่วยเหลือในการติดต่อกับภาครัฐเป็นพิเศษ เช่น ต้องการการอำนวยความสะดวก / ต้องการได้รับความเกรงใจ และคุณพร้อมจะมีค่าตอบแทน คุณต้องการติดต่อหน่วยงานใดมากที่สุด และหน่วยงานใดที่คุณมีความเป็นไปได้ในการติดต่อได้จริงมากที่สุด?”

ฐานะของผู้ร้องเรียน	2561		2542	
	หน่วยงานที่คิดว่าช่วยเหลือได้จริง	หน่วยงานที่คิดว่าเข้าถึงได้จริง	หน่วยงานที่คิดว่าช่วยเหลือได้จริง	หน่วยงานที่คิดว่าเข้าถึงได้จริง
รวย	ศาล	ศาล	ป.ป.ช.	ป.ป.ช.
กลาง	ศาล	ตำรวจ	ตำรวจ	ตำรวจ
จน	ศาล	(สื่อ)	ตำรวจ	(สื่อ)

- ▶ บุคคลทุกกลุ่มได้ดึงเอาศาลเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่คิดว่าตนเองต้องการได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษ
- ▶ หน่วยงาน ป.ป.ช. ที่เคยเป็นที่คาดหวังและเข้าถึงได้จริงของครัวเรือนที่มีฐานะร่ำรวยได้หายไปจากความคิดของทุกกลุ่ม
- ▶ ตำรวจและสื่อมวลชนยังคงเป็นที่พึ่งของชนชั้นกลางและคนยากจนไม่เปลี่ยนแปลง

Stylized Fact

1. คอร์รัปชันมีพลวัตร และการแก้ปัญหาคอร์รัปชันกำลังตามหลัง
2. คอร์รัปชันมีมูลค่า 6.5 หมื่นล้านบาท และมีค่าตัวทวิ 6 เท่า
3. นวัตกรรมของประเทศไทย คือ สามารถแบ่งตลาดเป็น 2 ส่วน ส่วนบนซื้อขายกฎหมายได้ และส่วนล่างต้องทำตามสถาบันทางกฎหมาย (Merger of Vertical and Horizontal Inequalities)
4. ธุรกิจคอร์รัปชันมีประสิทธิภาพสูง
  1. Effective Privatization
  2. MLM Business Model
  3. Good Customer Satisfaction
  4. Efficient Integration

Corruption Institution for Low Income Sector

ผลกระทบของตลาดคอร์รัปชันเป็นอย่างไร?

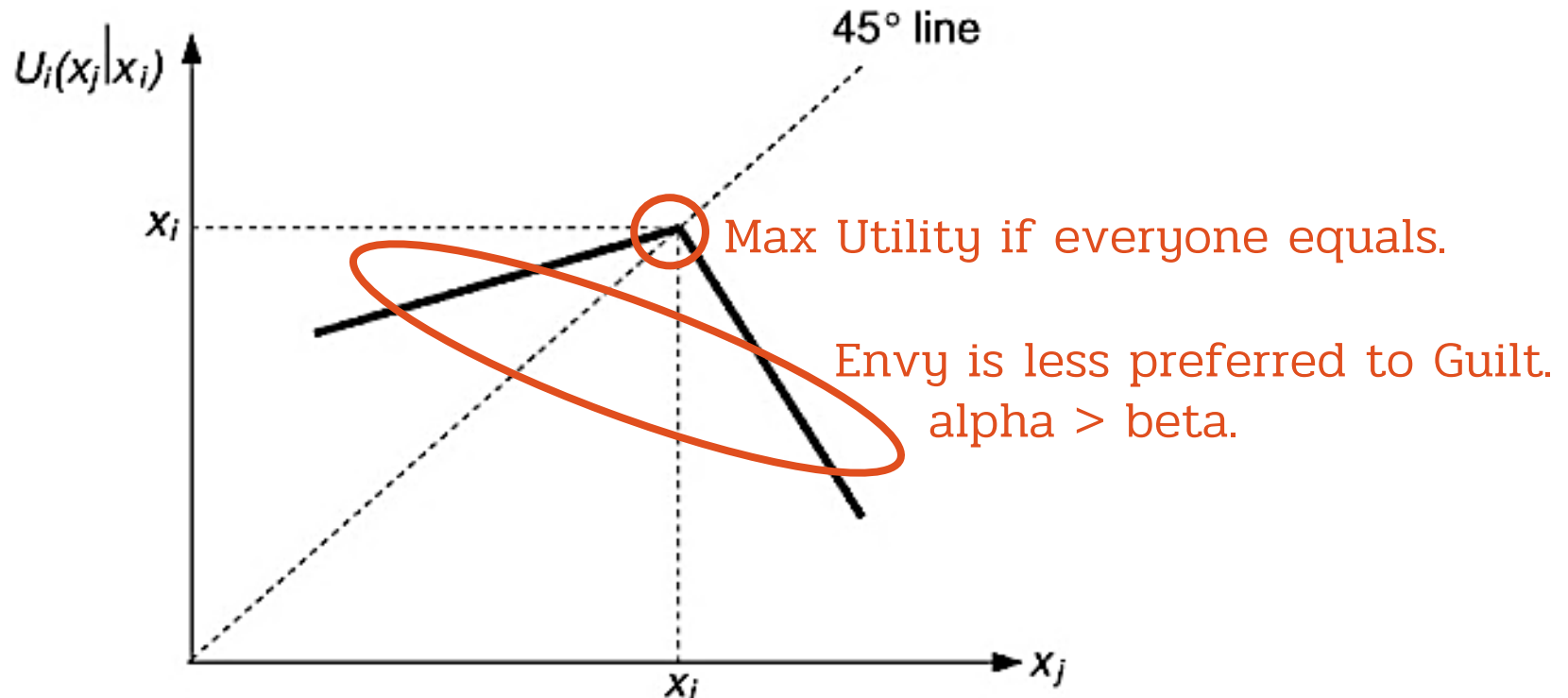
Why Experiment?

- ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และสองมาตรฐาน (Vertical and Horizontal Inequalities) เกิดพร้อมกันเสมอในทุกสังคม
- ความเหลื่อมล้ำทั้งสองเรื่องนี้มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก เมื่อเวลาผ่านไป
- จำเป็นต้องใช้การทดลองทางเศรษฐศาสตร์
  - สามารถจำลองสถานการณ์ให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวแปรความเหลื่อมล้ำที่ละตัว และ
  - กำหนดการเปลี่ยนแปลงให้มีค่าที่สูงพอ

Inequality Aversion Utility (Fehr and Schmidt (1999))

$$U(x_i) = x_i - \alpha_i \frac{1}{n-1} \sum_{j \neq i} \max(x_j - x_i, 0) - \beta_i \frac{1}{n-1} \sum_{j \neq i} \max(x_i - x_j, 0)$$

Endowment $\leftarrow$ $\leftarrow$ **Envy**, if you have less $\leftarrow$ **Guilt**, if you have more

Experimental Game: Modified Dictator Game⁴⁷

1. ผู้เล่นแต่ละคนจะได้รับคะแนนตั้งต้น (Endowment: e)
2. ผู้เล่น (Subject) แต่ละคนจะต้องเล่นเกม และได้คะแนนด้วยอัตราการแปลงค่า (Conversion Rate: r)
3. ต่อมา เกมจะสุ่มจับคู่ผู้เล่น 2 คน และแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เพื่อทดสอบความละอายและความอิจฉา
5. กลุ่มที่ทดสอบความละอาย ผู้เล่นที่มีคะแนนสูงกว่าจะเป็นผู้ให้ (Give) คะแนนแก่ผู้เล่นที่มีคะแนนต่ำกว่า
- กลุ่มที่ทดสอบความอิจฉา ผู้เล่นที่มีคะแนนต่ำกว่าจะเป็นผู้ฉกฉวย (Grab) คะแนนจากผู้เล่นที่มีคะแนนสูงกว่า
6. เกมมีการเล่น 20 รอบ ในแต่ละรอบ จะเปลี่ยนคู่ไปเรื่อย ๆ
7. เมื่อจบการทดลอง ผู้เล่นจะได้รับค่าตอบแทนจริง

1.83	4.32	5.11
3.88	9.10	8.17
0.34	7.01	6.45

Experimental Design

ทำการทดลองกับนักศึกษาสาขาวิทยาการการจัดการปี 1 และ 2 ของมหาวิทยาลัย 2 แห่ง จำนวน 200 คน

การทดลองแบ่งออกเป็น 5 ทรีทเมนต์ (Treatment) ได้แก่

- T0: Baseline กำหนดให้ e เท่ากัน และ r เท่ากัน
- T1: e ของแตกต่างกันโดยการสุ่ม (Vertical Inequality) แต่ r เท่ากัน
- T2: e เท่ากัน แต่ r ของแตกต่างกัน โดยผู้เล่นที่มีคะแนนรวมสูงกว่าคู่ของตนเองสามารถเพิ่มค่า r ได้ ($r < 2$) (Horizontal Inequality or Double Standard)
- T3: e แตกต่างกันโดยการสุ่ม และ r ของผู้ร่วมทุกคนแตกต่างกัน (Vertical + Horizontal Inequality)
- T4: กำหนดให้ e ของผู้ร่วมทุกคนเท่ากัน แต่ r ของผู้ร่วมทุกคนแตกต่างกันโดยการสุ่ม เพื่อทดสอบสถานการณ์ที่ภาครัฐไม่มีประสิทธิภาพ แต่ไม่ได้เอื้อประโยชน์บางกลุ่ม

Result

	สัดส่วนของคะแนนที่มีการให้ โดยผู้เล่นที่มีคะแนนสูงกว่า	สัดส่วนของคะแนนที่มีการเอามา โดยผู้เล่นที่มีคะแนนต่ำกว่า	ส่วนต่าง
T0: e เท่ากัน r เท่ากัน	4.53	6.02	1.49
T1: e ไม่เท่ากัน r เท่ากัน	10.94	37.58	26.64
T2: e เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	3.11	63.65	60.54
T3: e ไม่เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	15.09	71.82	56.73
T4: e เท่ากัน r โดยสุ่ม	6.22	18.43	12.21

- ▶ Guilt < Envy ในทุกกรณี
- ▶ เมื่อ e เท่ากันและ r เท่ากัน > Guilt & Envy มีค่าเข้าใกล้ 0
- ▶ Observe ส่วนต่าง (Disequilibrium) ใช้ proxy ความขัดแย้ง (Conflict) ระหว่างกลุ่ม

Result

	สัดส่วนของคะแนนที่มีการให้ โดยผู้เล่นที่มีคะแนนสูงกว่า	สัดส่วนของคะแนนที่มีการเอามา โดยผู้เล่นที่มีคะแนนต่ำกว่า	ส่วนต่าง
T0: e เท่ากัน r เท่ากัน	4.53	6.02	1.49
T1: e ไม่เท่ากัน r เท่ากัน	10.94	37.58	26.64
T2: e เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	3.11	63.65	60.54
T3: e ไม่เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	15.09	71.82	56.73
T4: e เท่ากัน r โดยสุ่ม	6.22	18.43	12.21

- ▶ คนที่รายได้สูงกว่าให้ 11 คนที่รายได้ต่ำกว่าเอามา 38 > Disequilibrium = 27

Result

	สัดส่วนของคะแนนที่มีการให้ โดยผู้เล่นที่มีคะแนนสูงกว่า	สัดส่วนของคะแนนที่มีการเอามา โดยผู้เล่นที่มีคะแนนต่ำกว่า	ส่วนต่าง
T0: e เท่ากัน r เท่ากัน	4.53	6.02	1.49
T1: e ไม่เท่ากัน r เท่ากัน	10.94	37.58	26.64
T2: e เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	3.11	63.65	60.54
T3: e ไม่เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	15.09	71.82	56.73
T4: e เท่ากัน r โดยสุ่ม	6.22	18.43	12.21

- ▶ คนที่รายได้สูงกว่าให้ 3 คนที่รายได้ต่ำกว่าเอามา 64 > Disequilibrium = 61
- ▶ Horizontal Inequality ส่งผลให้คน 2 กลุ่มขัดแย้งกันสูงกว่า Vertical Inequality มาก
- ▶ ต้องแก้ปัญหา Horizontal Inequality ก่อน สังคมจะร่วมมือกันระหว่างกลุ่มได้ดีขึ้น

Result

	สัดส่วนของคะแนนที่มีการให้ โดยผู้เล่นที่มีคะแนนสูงกว่า	สัดส่วนของคะแนนที่มีการเอามา โดยผู้เล่นที่มีคะแนนต่ำกว่า	ส่วนต่าง
T0: e เท่ากัน r เท่ากัน	4.53	6.02	1.49
T1: e ไม่เท่ากัน r เท่ากัน	10.94	37.58	26.64
T2: e เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	3.11	63.65	60.54
T3: e ไม่เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	15.09	71.82	56.73
T4: e เท่ากัน r โดยสุ่ม	6.22	18.43	12.21

- ▶ T3 confirms ผลจาก T1 และ T0

Result

	สัดส่วนของคะแนนที่มีการให้ โดยผู้เล่นที่มีคะแนนสูงกว่า	สัดส่วนของคะแนนที่มีการเอามา โดยผู้เล่นที่มีคะแนนต่ำกว่า	ส่วนต่าง
T0: e เท่ากัน r เท่ากัน	4.53	6.02	1.49
T1: e ไม่เท่ากัน r เท่ากัน	10.94	37.58	26.64
T2: e เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	3.11	63.65	60.54
T3: e ไม่เท่ากัน r ไม่เท่ากัน	15.09	71.82	56.73
T4: e เท่ากัน r โดยสุ่ม	6.22	18.43	12.21

- ▶ ผลจาก Horizontal Inequality โดยสุ่ม กระทบความขัดแย้งไม่มาก

Stylized Fact

1. คอร์รัปชันมีพลวัตร และการแก้ปัญหาคอร์รัปชันกำลังตามหลัง
2. คอร์รัปชันมีมูลค่า 6.5 หมื่นล้านบาท และมีค่าตัวทวิ 6 เท่า
3. นวัตกรรมของประเทศไทย คือ สามารถแบ่งตลาดเป็น 2 ส่วน ส่วนบนซื้อขายกฎหมายได้ และส่วนล่างต้องทำตามสถาบันทางกฎหมาย (Merger of Vertical and Horizontal Inequalities)
4. ธุรกิจคอร์รัปชันมีประสิทธิภาพสูง
  1. Effective Privatization
  2. MLM Business Model
  3. Good Customer Satisfaction
  4. Efficient Integration
5. สองมาตรฐาน เป็น emotional externalities ของตลาดคอร์รัปชัน และสร้าง conflict สูงมาก ดังนั้น ต้องแก้สองมาตรฐานก่อน

Final Message

A map of Thailand is centered in the background, overlaid with a blue digital grid pattern. The map is colored with the Thai national flag's colors: white at the top, blue in the middle, and red at the bottom. A bright light source behind the map creates a lens flare effect.

มันคง

stop double standard

มันคง

reduce corruption value

ยังยับ

build inclusive institution

- just ... **DEMOLISH CORRUPTION** -

ขอบคุณครับ